

SADETTİN ÖKTEN

Medeniyet Ufku

SADETTİN ÖKTEN

1942 yılında İstanbul'da doğdu. 1959'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. 1964'te İTÜ İnşaat Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı yıl İTÜ Mimarlık Fakültesi'ne asistan olarak kabul edildi. 1971-73 yıllarında ABD'de misafir doktora öğrencisi olarak bulundu. Askerlik görevini 1974-75 yıllarında Genelkurmay Bilgi İşlem Dairesi'nde tamamladı. 1977'de doktor unvanını aldı. 1979-80 akademik yılında Belçika'da bilimsel araştırmalar yaptı.

1982 yılında doçentliğe yükseltildi. 1985'te Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne geçti. 1989'da profesörlüğe yükseltildi. 2004 yılında kendi isteği ile emekliye ayrıldı. Sadettin Ökten, yapı mühendisliği alanındaki eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerinin yanında proje düzeyinde mesleki uygulamalar da yapmış ve yapmaktadır. Ayrıca bilim tarihi ve felsefesi, kültür, medeniyet ve sanat alanlarında özel ilgi sahibidir. Bu konudaki çalışmalarını farklı üniversitelerde verdiği Bilim Tarihi, Yapı Teknolojisi Tarihi, Kent Kültürü ve Kent Estetiği dersleri ile değerlendirmiştir. Hâlen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde öğretim faaliyetinin yanı sıra kültür ve sanat alanındaki ilgilerini de sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	7
BİZİ İNSAN YAPAN İSLAM MEDENİYETİDİR.....	9
İNSANI İNSAN YAPAN DEĞERLERDİR.....	17
KAPİTALİZM SİZİN İNSAN OLMANIZI İSTEMEZ.....	29
BİLMEK YETMEZ İNANMAK LAZIM	37
MÜSLÜMAN BOYKOT ETMEZ, MÜSTAĞNİ KALIR	45
İNSANIN BİR KIZIL ELMASI OLMALI.....	53
MUHABBET EDİYORUM O HÂLDE VARIM.....	63
MÜSLÜMANA BAKIP İSLAM'A KUSUR BULMAYIN	71
HER DEVİR O'NUN OL EMRİYLE OLUR.....	83
HER GECENİN BİR SABAHİ VARDIR.....	91
İSLAM'DA BÜTÜN KULLARA YER VAR, MODERNİTEDE YOK.....	101
MODERNİTEDE TANRI'YA YER YOKTUR.....	109
BİZDE TEMEL İLKE TEVHİDDİR.....	121
BATI MEDENİYETİNİN KODLARI	133
BATI'NIN KİLİSEYLE KAVGASI.....	145
AKIL BİR YERE KADAR.....	155

MODERNİTENİN KUTSALI YOKTUR.....	165
İSTİSNALAR KAİDEYİ BOZAR.....	173
İSLAM MEDENİYETİNİN KODLARI.....	185
TÜRKİYE BİR YOL AYRIMINDA.....	197

SUNUŞ

Medeniyet Ufku, ekranlardan gönüllere uzanan bir yolculuğun satırlara dökülmüş hâlidir. Aynı isimle Albaraka Türk Katılım Bankası sponsorluğunda hayata geçirilen ve Serdar Tuncer ile Prof. Dr. Sadettin Ökten'in sohbetleriyle şekillenen bu program, medeniyetimizi anlamaya yönelik samimi, derinlikli ve ufuk açıcı bir davet niteliğindedir.

Programda, medeniyet kavramı tarihî kökenlerinden başlayarak felsefî temelleri, kültürel tezahürleri ve estetik boyutlarıyla ele alınmış; geçmişle bugün, teoriyle pratik arasında köprüler kurulmuştur. Serdar Tuncer'in zarif üslubu ve edebî anlatımı, Sadettin Ökten'in yıllara dayanan ilmî birikimiyle buluşarak izleyicilere hem akla hem kalbe hitap eden zengin bir içerik sunmuştur.

Zamanla bu nitelikli sohbetlerin sadece ekranda kalmaması, gelecek kuşaklara aktarılabilmesi ve daha geniş bir kitleye ulaşabilmesi arzusu doğmuştur. İşte bu kitap, o arzunun bir meyvesidir. Burada okuyacağınız satırlar, programın samimi atmosferini ve entelektüel derinliğini muhafaza edecek şekilde titizlikle hazırlanmış, sözlü anlatımın ruhunu korurken yazılı metnin imkânlarından da azami ölçüde faydalanılmıştır.

Medeniyet Ufku, bir medeniyetin yalnızca geçmişte inşa edilmiş bir yapı değil, bugün ve yarın için de yaşayan, gelişen bir ufuk

olduğunu hatırlatıyor. Umuyoruz ki bu satırlar, siz değerli okuyucularımızı hem köklerimizle yeniden tanışmaya hem de medeniyet mirasımız üzerine düşünmeye teşvik eder.

Bu eserin ortaya çıkmasında emeği geçen fikirleri ve sohbetleriyle bizlere rehberlik eden Serdar Tuncer ve Prof. Dr. Sadettin Ökten'e teşekkürlerimizi borç biliriz.

BİZİ İNSAN YAPAN İSLAM MEDENİYETİDİR

Medeniyet kavramı insanların, toplumların hatta devletlerin ihtiyaçlarını da gözeten bir tartışmanın parçası olarak hep süregelmiştir. Günümüzde de her kesimin kendi penceresinden bakıp değerlendirdiği “medeniyet” tartışmasını “Medeniyet nedir? Medeniyet tasavvuru deyince neyi anlamak lazım? Bu ifade neye karşılık geliyor?” soruları etrafında Prof. Dr. Sadettin Ökten’den dinleme-okuma fırsatı bulacağız.

Muhitin Dışına Çıktım

Bu konuda söyleyeceğim sözlerin bilginin ötesinde şahsi arayış noktasında bir manası var. Bendeniz yetiştiğim muhit itibarıyla bir terbiye aldım. Beni bir biçime soktular ki herkes öyledir zaten. Herkesi bir biçime koyarlar. Sonra yetiştiğim muhitten ayrıldım. O muhitte (İstanbul-Bayezid) orta hâlli bir aile ve bir Sünni İslam terbiyesi vardı. Hem cami var hem tekke var. Ana hatlarıyla söylüyorum. Bir taraftan da ilim var bilim de var. Bunların ikisini ayırıyorum. Bir taraftan cami var yani nezir ciheti var, bir de be-şir ciheti var; yani tekke. Çok vaiz efendi dinledim. Şeyh Babalar ile bulundum. Nazarlarına elhamdülillah muhatap oldum. Sonra ben, bu muhitin dışına çıktım. Eğitim itibarıyla... Vefa Lisesi’ni bitirdikten sonra İstanbul Teknik Üniversitesi’ne gittim. Orada

pozitivist bir Batı'yla karşılaştım. Bir Alman ekolü... Sonra bu ekol benim mezuniyetime yakın 1964'te Amerikan ekolüne evrildi. 1964 senesinde mezun olduktan sonra da o senenin eylül ayında Mimarlık Fakültesi'ne asistan olarak kabul edildim. O zaman tabii kürsünün diğer tarafına geçtik. Talebe idik, asistan olduk. Modernite, pozitivist yaklaşım... Bu yaklaşımın biçimlerini, düşünce tarzını, duygularını da müşahade etmek imkânım hasıl oldu. Sonra devam ettik hadiseye. Önce bir Amerika macerası iki sene (1971-1973). Sonra bir Belçika macerası (1979-1980 akademik yılı) ve sonra müteaddit Batı maceraları... Dolayısıyla bana verilen terbiyenin, bana öğretilen biçimlerin bu modernist dünyada geçerli olup olmadığını önce bilmeyerek sonra bilerek test ettim diyebilirim.

Acaba Bu Değerlerle Yaşayabilir miyim?

Ondan sonra da acaba bu değerlerle yaşayabilir miyim? şeklinde bir soruyla karşılaştım. Bu 40 yaş ve devamında oluyor. Ve denedim... Yani bir pozitivist mühendis olarak deney yaptım ve gördüm ki çok rahat yaşayabilirim. Birazcık sağlam durmam lazım yalnız hayatta. Okumaya başladım, gözlemlemeye ve konuşmaya başladım. Yani insanlara soru soruyorum. Bu noktada bir birikim oluştu. Sonra şimdi diyorlar ki toplumla paylaşıyoruz. Hayır ben topluma sundum bunu yani kimseyle bir şey paylaşmıyorum, sadece anlatıyorum. Bana ait. *Çaldım ise mirî malı çaldım* diyor Galib. Esrarımı *Mesnevi*'den aldım, çaldım ise mirî malı yani. Şimdi böyle bir konuşmada bunun ne yeri var değil mi? Ama bizim sohbetimiz böyle. Bir anda Galib'e gidiyoruz, esrarımı *Mesnevi*'den aldım diyor. Mirî malı ne? Cenab-ı Mevlana'nın ortaya koyduğu mal. Kimin o? Bütün Mevlevi dervişlerinin ve tabii ki arzu eden muhiblerin, muhibbanın. Yabana değil. Yabana gitmez.

Rahmetle Anacağım Ağabeylerim...

Burada rahmetle anacağım ağabeylerim oldu. Onlara danıştım. Kitapları okudum, okuduklarımı kontrol ettim. Eski hatıralar;